

Правова відповідальність за хакерство згідно законодавства України

Баранова А. В., Уткіна М. С.
Сумський державний університет, юридичний факультет;
Викладач кафедри АГП ФЕБ; студентка гр. Ю-74)
e-mail: kafedraprivasumdu@ukr.net

The author explores the foundations of legal liability under national law, widespread today - hacking, considering the composition of such a crime and set about its execution.

ВСТУП

Технічний прогрес призвів до того, що дуже стрімко і гостро в нашому суспільстві постала проблема хакерства, тому вже зараз Ви можете пограбувати банк не виходячи із дому. Але, слід відмітити, що існують різні думки щодо визначення та застосування терміну «хакер». О. Скородумова вважає, що хакери – це ті особи, які діють виключно в інтересах безпеки інформації, тому називати зловмисників, які вчиняють протиправні дії (наприклад, втручання до комп'ютерної системи) хакерами некоректно. До таких осіб більш правильно буде вживати термін «кракери» чи «крекери». Це різновид хакерів, але це – зловмисники, які вчиняють протиправні дії безпосередньо із корисливою метою або ж із якихось своїх хуліганських мотивів [1, с. 160].

ОСНОВНИЙ ТЕКСТ. Розділ 1

Правове ж регулювання юридичної відповідальності за такий вид злочинного діяння, як «злом» було встановлено відносно нещодавно, оскільки необхідність такого регулювання з'явилася із розвитком комп'ютерних технологій та мережі Інтернет. Екс – президент України Л. Кучма в 2004 році підписав Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо відповідальності за злочини в сфері використання комп'ютерів)». Це було пов'язано, по-перше, із стрімким розвитком комп'ютерних технологій в Україні, а, по-друге, із підписанням Україною у листопаді 2001 року Будапештської конвенції про комп'ютерну злочинність, у зв'язку із чим національне законодавство необхідно було привести у відповідність до міжнародного.

В Кримінальному Кодексі України міститься Розділ XVI, в якому і визначена юридична відповідальність за протиправні дії в сфері використання комп'ютерів та безпосередньо за хакерство або ж кракерство. Так, згідно статті 361 Кримінального кодексу України, несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, що призвело до витоку, втрати, підробки, блокування інформації, спотворення процесу обробки інформації або до порушення встановленого порядку її маршрутизації – карається штрафом від шестисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатись певною діяльністю на строк до двох років або без такого та з конфіскацією програмних та технічних засобів, за допомогою яких було вчинено несанкціоноване втручання, які є власністю винної особи [2, с. 168].

Таким чином, в науково-практичному коментарі Кримінального кодексу України зазначено, що несанкціоноване втручання в роботу АЕОМ – це проникнення до цих машин, їх систем чи мереж і вчинення дій, які змінюють режим роботи машини, її системи чи

комп'ютерної мережі, або ж повністю чи частково припиняють їх роботу, без дозволу (згоди) відповідного власника або уповноважених ним осіб, а так само вплив на роботу АЕОМ за допомогою різних технічних пристроїв, здатних зашкодити роботі машини [3, с. 902].

В Кримінальному кодексі або в номативно-правових актах України такого роду злочини фактично не кваліфікуються як хакерство або ж кракерство.

Одним із найбільш спірних та дискусійних питань серед науковців є питання щодо суб'єкту злочину. А саме – чи буде це суб'єкт загальний чи спеціальний.

Так, згідно частини 1 статті 18, частини 1 статті 19, частини 1 і частини 2 статті 22 Кримінального кодексу України, суб'єкт даного виду злочину – загальний, так як це фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність [3, с. 10-12].

Фахівці звертають увагу, що суб'єктом даного виду злочину може бути особа, яка має певні навички та вміння для вчинення таких діянь. Але, в свою чергу, вони не пропонують назвати дану особу спеціальним суб'єктом.

Згідно частини 2 статті 18 Кримінального кодексу України, спеціальний суб'єкт – фізична осудна особа, що вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність, злочин, суб'єктом якого може бути лише певна особа [3, с. 10].

Але визначення даного суб'єкта спеціальним не є раціональним, оскільки знання та навички роботи з комп'ютерами не є спеціальним, так як умовою розвитку освіченої людини сьогодні є вміння працювати із комп'ютером. Тому, немає певних специфічних ознак та характеристик, які б виділяли осіб, які вчинили даний вид злочину із кола загальних суб'єктів.

Якщо ж казати про вік, із якого особа може притягуватись до кримінальної відповідальності, то це – 16 років.

Оскільки, в частині 2 статті 22 Кримінального кодексу України в переліку злочинів, за які особа, що їх вчинила, може бути притягнена до кримінальної відповідальності від 14 років, такого виду злочинів немає [3, с. 12].

На практиці ж хакери-підлітки досить активно конкурують із дорослими. Саме тому, М. Вертузаєв, О. Голубєв, О. Котляревський, О. Юрченко зазначають, що практика свідчить про те, що вік особи, яка здатна вчинити напад на системи захисту інформації в автоматизованих системах значно знизився [4, с. 10].

ВИСНОВКИ

Зважаючи на вище сказане, можна зробити висновки, що вітчизняне законодавство потребує певних змін щодо злочинів в сфері використання комп'ютерів. А саме – точно визначити поняття суб'єкта, тобто хакера та кракера, можливо і зниження віку, з якого наставатиме кримінальна відповідальність через причини, які були наведені вище. Таким чином, все це буде стимулювати подальше вдосконалення «комп'ютерного законодавства» України.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Скородулова О. Хакеры / О. Скородулова // Знание. Понимание. Умение. – 2005. – №4. – С.159-161
2. Кримінальний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст. 231.
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [За ред. М. Мельника]. – К.: «А.С.К.». – 2005. – 1104 с.
4. Безпека комп'ютерних систем. Злочинність у сфері комп'ютерної інформації та її попередження / [Вертузаєв М.С., Голубєв В.О., Котляревський О.І., Юрченко О.М.] під ред. О.П. Сегірьова. – ЗІОІ МВС України, 2001. – 321 с.

